československého státního občanství teprve výslovným propůjčením po rozumu starších zákonných předpisů, třeba i v cestě milosti, splnil onu shora zmíněnou podmínku § 1 zákona č. 142 ex 1920 a nárok jeho na invalidní důchod — předpokládaje ovšem, že splněny jsou i veškery podmínky ostatní — jest po zákonu dán.

Že tomu tak jest, tomu svědčí mimo již uvedené také ta okolnost, že zákonodárce zmocnil ministerstvo sociální péče, aby v určitých zvláštního ohledu vyžadujících případech (sr. § 1 odst. 2, § 21 odst. 2 zákona 142/1920 a § 5 zákona 199/1919) od tohoto základního požadavku upustilo. Jestliže tedy zákonodárce v okruh oněch osob, o něž zákony shora citovanými se zavázal určitým způsobem se postarati, výjimečně pojal i cizí státní občany, nelze rozumně nahlédnouti, že by chtěl z okruhu tohoto vyloučiti určitou kategorii svých vlastních státních občanů jen proto, že nabyli státního občanství teprve po započetí účinnosti zákona, ale přece jen ještě před uplynutím lhůty, do které mohou svůj nárok uplatniti.

Jest tedy shora uvedený názor, na němž jako jediném žalovaný úřad své rozhodnutí založil, v rozporu se zákonem a musilo proto nařízené rozhodnutí býti zrušeno podle § 7 zákona o správním soudě.

(Nález N. s. s. z 3. 5. 1927, č. 9231/27).

K § 2 zák. č. 142/1920 a 39/1922. Způsob vyšetření příjmu válečného poškozence, jenž je základem při rozhodování o nároku na důchod. — Není vadou řízení, že úřad při rozhodování o nároku na důchod vzal za základ příjem stanovený prý berní správou nesprávně a jednostranně a přesto, že stěžovatel proti platebním rozkazům na daň z příjmu na berní leta 1920/1922 podal odvolání resp. k tomu účelu zažádal o sdělení vyměřovacích základů. Námitka vady řízení jest bezdůvodná, neboť zákon o požitcích vál. poškozenců č. 142/20 a novela k němu č. 39 Sb. z. a n. z r. 1922 nestanoví, jakým způsobem a jakými prostředky má býti příjem válečného poškozence vyšetřen, úřad může tedy příjem ten zjistiti i vlastním šetřením podle zásad řízení správního, a to i v případě, že byla daň z příjmu pro dotyčný rok již vyměřena. Toto stanovisko zaujímá také prováděcí nařízení ze dne 7. prosince 1922 č. 363 Sb. z. a n. v odst. 1 § 2 zák. č. 142 ex 1920. Žalovaný úřad mohl tudíž vzíti za základ sdělení berní správy, třebas daň z příjmu nebyla ještě vyměřena právoplatně, uznal-li je za vhodný podklad pro zjištění příjmu. Okolnost, že stěžovatel měl ještě lhůtu k rekursu proti vyměření daně a že tudíž rekurs nebyl ještě vyřízen, není rozhodující, poněvadž příznivý výsledek rekursního řízení mohl by stěžovateli býti jen důvodem k žádosti o obnovu řízení.

(Nález N. s. s. z 21. dubna 1927, č. 8213/27.)

K §§ 1 a 2 zák. č. 146/1923 Sb. z. a n. Dodatečná přihláška o důchod vdovský a sirotčí. Podmínky těchto dvou paragrafů nelze směsovati. Máť každý z těchto předpisů jiný skutkový předpoklad na zřeteli. § 1 citovaného zákona stanoví, že nárok na důchod mohou uplatniti přihláškou do 31. prosince 1923 vdovy, sirotci a předkové po státních občanech Československé republiky, kteří padli nebo zemřeli ve službě vojenské, při válečných úkonech a v zajetí, tudíž po takových občanech, kteří padli nebo zemřeli dříve než byli z činné služby vojenské propuštěni a z ní se vůbec nevrátili. Naproti tomu § 2 citovaného zákona zmocňuje ministerstvo sociální péče, aby v dohodě s ministerstvem financí povolilo dodatečnou přihlášku mužům propuštěným z činné služby vojenské (z válečných úkonů, ze zajetí), tudíž oněm, kteří se vrátili, a důsledně i vdovám, sirotkům a předkům po těchto mužích. Tento rozdíl jest patrný také z toho, že § 1 mluví pouze o nároku vdov, sirotků

a předků, kdežto § 2 jedná v prvé řadě o nároku mužů a potom teprve o nároku pozůstalých. Nemají tudíž vdovy a ostatní pozůstalí bez rozdílu nárok na přijetí dodatečné přihlášky v § 1 stanovený, nýbrž nárok ten přísluší jen takovým, jichž manžel, otec nebo potomek padl neb zemřel dříve, nežli byl z činné služby vojenské propuštěn. V daném případě není sporno, že manžel stěžovatelčin zemřel až po svém návratu z činné služby vojenské, a to dne 16. prosince 1920. Stěžovatelka měla tudíž svůj nárok uplatniti ve smyslu § 28 zákona č. 142/20 do jednoho roku od této události, po případě podle § 1 zákona č. 310/21 do 31. prosince 1921. To se však nestalo, nýbrž ona podala přihlášku až 7. července 1923. Tuto přihlášku pak právem posuzoval žalovaný úřad podle § 2 al. 2 zákona č. 146/23 jako dodatečnou přihlášku vdovy po muži, který podlehl poranění utrpěnému nebo nemoci získané neb zhoršené z okolností uvedených v § 1 pod č. 1 a 3. Podle tohoto předpisu však nepřísluší stěžovatelce na povolení dodatečné přihlášky právní nárok, nýbrž rozhoduje o tom na základě volného uvážení ministerstvo sociální péče v dohodě s ministerstvem financí. Nemá-li však stěžovatelka právního nároku na povolení dodatečné přihlášky, nebylo nařízaným rozhodnutím porušeno žádné její právo subjektivní, a jest proto její stížnost bezdůvodná. Bylo ji proto jako takovou zamítnouti.

(Nález N. s. s. z 21. dubna 1927, č. 8215/27 a č. 8212/27.)

K § 35 zák. č. 39/1922. Rozhodnutí zemské odvolací komise nejeví právních účinků na nároky poškozence na požitky již samo o sobě, nýbrž teprve v rozhodnutí zemského úřadu nebo ministerstva sociální péče o důchodu, jež podle § 35 zákona č. 39/1922 na podkladě rozhodnutí zemské odvolací komise jest učiniti; nález zemské odvolací komise, který není ani rozhodnutím ani opatřením, jaké má na mysli § 2 zákona o správním soudu, má ráz pouhého znaleckého dobrozdání, které o sobě práv invalidy dotknouti se nemůže. — Z toho plyne dvojí důsledek: jednak ten, že samostatná stížnost do nálezu zemské odvolací komise k Nejvyššímu správnímu soudu není přípustna, jednak pak ten, že výrok zemské odvolací komise jakožto pouhé znalecké dobré zdání tvoří součást skutkové podstaty případu, ve kterém dobrozdání toho bylo použito. Má-li dobrého zdání znaleckého jako důkazu v řízení správním býti použito, musí i toto dobré zdání býti odůvodněno. Odůvodnění posudku vyžaduje pak, aby bylo patrno, z jakých skutkových zjištění znalec vychází a o které svůj posudek opírá. Tyto skutkové momenty tvoří tedy nezbytnou součást znaleckého dobrozdání. Pro rozhodující úřad nemají tyto skutkové okolnosti, pokud mohou býti získány i bez pomoci a bez účasti odborníků (znalců), význam odborný a může tedy úřad neodvisle od znalců je zjišťovati. Nemůže tedy pro úřad býti závazným dobrozdání, z něhož není vůbec patrno, z jakých skutkových momentů znalec svůj odborný posudek dovozuje. Jestliže již z těchto úvah se podává, že znalecké dobré zdání, i když toto bylo získáno způsobem zvláště kvalifikovaným, jako tomu jest při nálezech zemské odvolací komise pro válečné poškození, nemusí býti pro rozhodující úřad za všech okolností závazným, vysvitne potřeba přezkoumávati nálezy komise té úřadem správním i z požadavku právní obhajoby. I straně musí býti v řízení správním dána možnost kritiky znaleckých dobrozdání, pokud snad positivním předpisem zákona možnost ta není v některých směrech omezena, a musí vzhledem ke všeobecným zásadám řízení správní ovládajícím a zejména k zásadě slyšení stran jak posudek, tak i nález znalecký býti straně sdělen (srv. nálezy Boh. č. 4589 a č. 5346).

(Nález N. s. s. z 5. III. 1927, č. 4290/27.)
